

Kära JH Gille-medlemmar!

När jag skriver detta har den första snön fallit och fågelborden i trädgårdarna är fulla av hungriga fåglar. Vi har nu att se fram emot förjulskaffet i Pensionärernas hus på Storgatan 11. Då kommer en av våra medlemmar, Mats Rolén, att berätta om en intressant person, grosshandlare Erik Olof Sundin (1849-1930), som han skrivit en hel bok om. Böcker kommer att finnas till försäljning för hugade spekulanter.

Styrelsen har, som jag tidigare berättat om, arbetat med en ny version av Sångboka. Den hinner tyvärr inte bli färdig till förjulskaffet eftersom vi ska göra en noggrann språkgranskning innan vi trycker den. Däremot tänkte vi kopiera upp julsångerna i förväg så att vi kan sjunga några julsånger i jämtländsk version tillsammans denna gång. Hoppas att ni vill vara med på det styrkta av glögg och kaffe/te med tillbehör.

Väl mött den 24 november!

Eva

Vi gratulerar!

En av Gillets trognaste medlemmar, ordförande under en tid på 80-talet, **Ivar Olovsson**, professor emeritus i oorganisk kemi och härstammande från Dvärsätt, fyllde under förra månaden 90 år. Jämtlands-Härjedalens Gille sällar sig till gratulanterna.

Några retrospektiva glimtar ur Lillhallens fotbollshistoria

Stefan Halvarsson minns

För att något dämpa läsarens eventuella förväntningar på denna lilla epistel efter att ha tagit del av ovanstående rubrik, må påpekas att jag till stor del håller mig till det från min egen tid självupplevda.

Lillhallen, ja. Något eget officiellt lag torde byn aldrig ha presterat. Däremot har en och annan god spelare understundom gjort väl ifrån sig i socknens fotbollstolthet, Bergs IK, vilket manskap när det begav sig gjorde ett och annat kortare (läs: en säsong per tillfälle) gästspel i det dåtida division III. Av framstående spelare från byn kan nämnas bl.a. min granne Torsten Hallgren och Sven-Erik Hoversjö; den sist nämnde var på framför allt 1960-talet en så pass framstående målvakt, att han t.o.m. vid ett antal tillfällen vaktade kassen för landskapslaget Jämtland - jo, det är sant, på den tiden spelades faktiskt landskapsturneringar.

Hittills angivna lillhallsbor är av äldre årgång än jag själv, och tillhör därför inte min barn- och ynglingatids umgängeskrets. Det gör dock Alvar Höglund, en årgång efter mig, vilken omsider hamnade även i klubbens A-lag, varefter han spelade icke utan viss framgång.

Något bör nämnas om de fotbollsplaner som brukades i byn. På en i den övre delen av byn liggande fastighet, nr 1:27, Anders-Ers, befinner sig i topografiskt hänseende ett visst terrassliknande, relativt flackt parti, innan nästa stigning vidtar. Här har numera skogen återtagit herraväldet, men tidigare fanns här en lägda, som gick under benämningen "Ratsve", varav kan tänkas framgå att det ursprungligen varit ett markområde som betraktats som "rat" (mindre värdefullt) och därefter avsvedjats till att omsider bli lägda. Det är inte otänkbart att det finns även andra förklaringar till namnet. - Hursomhelst: på Ratsve, väster om körvägen till fastigheten Lillhallen 1:48, samlades esomoftast på 1930- och 1940-talet pojkar från Lillhallen - och för den delen även i viss mån ynglingarna från stationsområdet - för att på lägdan därstädes utöva fotbollsspel. På den tiden delades lag av två pojkar, där "stutten" (kortaste pinnen) fick begynna utvälja manskap. Vidare gällde tre hörnor straff. Lillhallspojkarna skrapade på den tiden - med enbart pojkar från byn - ihop ett fullstort lag och utmanade tid efter annan Rörön; Lillhallen fick städse stryk i dessa drabbningar.

Lillhallspojke

forts

Det är vi som styr och ställer i Gillet:

Ordförande Eva Hjelm (327291), evahjelm@bahnhof.se Vice ordförande och Sekreterare Stefan Halvarsson (468065), stefan.halvarsson1@comhem.se Skattmästare Bengt Hjelm (327291), bengthjelm@bahnhof.se Bibliotekarie Stellan Karlsson (525270), stellan.karlsson@tele2.se Redaktör och hemsidesansvarig Jan Enger (323240), jan@enger.se

Hemsida: www.jhgille.se e-post: info@jhgille.se Plusgiro: 39 30 09-6

På min tid var annars en av de mest frekventerade fotbollsplanerna, t.o.m. med ett par något så när skapliga målställningar, faktiskt belägen i grannbyn Bergsviken, men inte många meter från Lillhallen, nämligen å fastigheten Bergsviken 2:17 (Åstorp), bara på andra sidan ån, d.v.s. Svenstaån, som för övrigt utgör gränsen mellan byarna. Fotbollsplanen låg något sluttande (hur många grader kan jag inte bedöma) ned mot ån i öst-västlig riktning, uppskattningsvis 50 meter från vattendraget. Jag kan dock aldrig minnas att bollen - som då-förtiden var en så kallad läderkula med snörning, vansklig och något hälsovådlig att nicka om den var blöt och tung - hamnade i vattnet.

På denna fastighet bodde bl.a. Hans Ekqvist - några år äldre än jag -, och han och hans tämligen jämnåriga vapendragare från övre byn i Lillhallen, Arne Nordfjäll, utgjorde en gedigen, inspirerande och sporrande spelarduo att spela med eller mot för oss något yngre lillhallspojkar, som förutom jag själv utgjordes av Sune Persson från Per-Johans, sagde Alvar Höglund, Tord-Erik Hallgren, Christer Häggmark och Lars Sund. Spännvidden i ålder var visserligen en sju-åtta år, men där hade vi ändå minst ett sjuåring.

Detta i vårt tycke formidabla manskap mötte med jämna mellanrum pojkarna från andra - östra - sidan ån, d.v.s. Bergsviken (Hans Ekqvist räknade vi i sammanhanget som lillhallsbo). Motståndarna torde ha bestått av en mixtur av ynglingar från Bergsviken, med en och annan deltagare även från stationssamhället Svenstavik. Kamperna gick av stapeln på den så kallade Dahlbergslägdan en bit upp i bergsviksbyn, även den i påtaglig grad lutande ned i öst-västlig riktning mot Svenstaån. Därför hörde till spelets regler att halvlekarna blev många, men inte så långa - en kvart i taget eller så - för att lagen skulle få turas om att spela i medlut. Domare och linjemän existerade inte; domsluten kom båda lagen fortlöpande överens om. Någon egentlig osämja lagen emellan kan jag inte erinra mig.

Publiken torde ha varit fåtalig eller obefintlig. Det var synd, ty matcherna hade något av maratonkaraktär - tre till fyra timmars sammanhängande spel med ideliga sidbyten var ingen ovanlighet - och resulterade i en mängd mål; resultat i stil med 54 - 42 kunde förekomma. Spelet stördes i och för sig något av ett tvärsöver planen löpande krandike, men det gjorde bara drabbningarna lite intressantare och dribblingarna och tjurusningarna lite mer oberäkneliga. - För egen del agerade jag alltid målvakt. Mitt städse obefintliga

bollsinne fick mig att inse min begränsning som utespelare.

Kamperna mot Bergsviken var sålunda mycket givande, även om vi inte alltid vann. Stärkta av framgångarna tog sig lillhallslaget en gång t.o.m. före att, som en följd av gamla traditioner, utmana grannbyn i söder, vid vägs ände av Svenstaån, d.v.s. Rörön. Vi misstänkte dock - utifrån berättelser om forna tiders kamper - att Röröns pojkar kunde vara snäppet bättre som lag betraktat, varför vi i vårt lag tog oss friheten att smussa in några svenstabor från stationssamhället - vi var inte så knusliga på

Dalsänkan mellan Bergsviken och Lillhallen, i bakgrunden Hoverberget. Notera lutningen

den punkten -, bl.a. vet jag säkert att sedermera hederspristagaren i Jamtamot, Lars-Erik Lundberg, sedermera lärare i Svenstavik, av sina adepter betitlad "Zappa", ävensom Roger Meijer, deltog i vårt lag. Det var fulla elvor å ömse sidor.

Kampen gick av stapeln i Rörön, uppe i byn, i närheten av dåvarande Svantes bilverkstad, på - hör och häpna - en riktig grusplan, platt som en pannkaka, och med gedigna målramar; en dylik arena (som rentav höll klassen som träningsplan för Bergs IK) hade vi tillförne inte beträtt. Spelet kom emellertid igång och blev intensivt. När väl Lillhallens kämpar kommit över den första chocken över avsaknaden av med- eller motlut, gick det riktigt skapligt; i synnerhet visade sig Lundberg på sin backplats, efter vissa instruktioner och tips av mig från målgården, vara en rackare för motståndarna att komma förbi. Blev det för knepigt, satte han sig helt enkelt på bollen eller låste anfallaren dymedelst en oforcerbar bensax. Det var synnerligen effektivt! Med dessutom en sådan god måltjuv som Alvar Höglund i anfallet, livligt framspelad av spelfördelare som de unga herrarna Ekqvist och Nordfjäll, understödda av finliraren Meijer och arbetsmyran Sune Persson, ja, då var det i slutändan ingen sensation att vi faktiskt lyckades vinna. Sluresultatet blev 4 - 1, sedan jag på sluttampen genom ett mindre lyckat ingripande åvägabragt ett mål i baken. Men olidligt spännande var det fram till slutsignalen, som lagen själva höll ordning på, även här i avsaknad av domare.

Mer är inte att säga om denna epok ur fotbollsmässig synpunkt. Framgången att kunna besegra och få en länge efterlängtd revansch mot självaste Rörön må dock kunna berättiga denna mindre notis ur de idrottsliga annalerna i Lillhallens historia (källa: min dåvarande granne Birger Hallgren, vilken jag varmt tackar för lämnade upplysningar).

Vad passar väl bättre för Gillets medlemmar, efter en sällsynt varm sommar, när äntligen temperaturen återgått till normalare förhållanden, än att söka sig samman för att inta en god och närande måltid, därtill under trivsamma former umgås och ackordera om vad som timat sedan senast m.fl. dithörande ämnen?

Med dessa ändamål i åtanke hade Gillet kallat sina medlemmar till rubricerade sammankomst, att äga rum i Bergsbrunna bygdegård, Kamratgården, för att där spisa surströmming, i form av både filead och orensad fisk (*hardda ta vönndera*), med allehanda sedvanliga tillbehör därtill, såsom vit och brun ost, tunnbröd och goda drycker; infann sig också nästan 40 deltagare för att avnjuta dessa delikatesser.

Under dylika sammankomster hör det till med en myckenhet av god allsång. Detta tillfälle utgjorde inget undantag, utan sjöng deltagarna för full hals och med goda stämmor, allt under gedigen ledning av orlstyrarn emeritus **Ando Sundelin**, de kantater och epistlar som städse brukar förekomma, varav kan nämnas den klassiska *Bätabyggarsången*; vidare förevar, till taktfast stamp och rungande refränger, *Peran Bloss*.

Annat som tilldrog sig var frågetävling i jamska, jämte diverse specifika utslagsfrågor om geografi, historia m.m. från hemprovinserna Jamtland och Härjedalen. Här återges de rätta svaren i detta kunskapsprov:

Jamska	Svensk översättning
<i>gaaul</i>	råma
<i>gana</i>	gapa, galoppera, gälar (alla tre är rätt)
<i>gare</i>	maginnehåll på slaktdjur
<i>geipan</i>	läpparna
<i>gjeran</i>	morgontidig, flitig
<i>glafs</i>	ohövlig – här var en liten luring:

ett svarsalternativ var nämligen rävsax, men där är benämningen *glefs* på jamska. Endast vokalerna skiljer sig åt, vilket kan vara knepigt.

När det kom till utslagsfrågorna gällde det att först inplacera ett antal orter på pilgrimsleden från Selånger till Trondheim, från Selånger räknat, i rätt ordning. Alla deltagande lag klarade med glans den geografiska: Selånger, Borgsjö, Pilgrimstad, Frösön, Duved, Skalstugan, Sticklestad, Trondheim. Nästa fråga var vilken känd författare som deltog vid utgrävning av en vikingagrav på Rösthammaren i Ås; rätt svar är Gustav Hedenvind Eriksson. Tredje delfrågan handlade om att översätta det jamska ordet *gresst*. Några lag klarade galant av betydelse

otätt, glest.

Utslagsfråga 4 var: ”På Länsmansmons gård i Lillhärjedalen finns två svalgångsförsedda loftbodrar. Från vilket år är den äldre av dem?” – Att inget lag klarade svaret är föga förvånande. Ett lag var dock åtminstone nere på 1500-talet (rätt svar är 1593, se Hanna Rydh: *Jämtland och Härjedalen. Hembygdsbok, 1948, s. 505*). Vidare efterfrågades en översättning till jamska *mae ett orl* av begreppet *ljum*, som exempelvis i meningen ”*Kasken e staersk nog för å va . . .*” Svaret är *gly*. Slutligen var frågan dels vad Gustav Hedenvind Eriksson under skogsarbete ådrog sig för sjukdom – vilket var blindtarmsinflammation – dels var han vårdades för sjukdomen; det var i Hudiksvall (se Örjan Lindberger *Gustav Hedenvind-Eriksson, s. 63*).

Vann tävlingen i glänsande stil gjorde i vart fall lag **May Beckman**, som belönades med god Årechoklad. Avslutningsvis förevar även lotteridragning med idel högvinster.

Stefan Halvarsson

Fler bilder från surströmmingskalaset finns på www.jhgille.se

Kommande aktiviteter
Förjulskafe lördagen den 24 november
Årsmöte tisdagen den 12 mars 2019

JH:s kommuner, valresultat 2018

Kommun	V	S	MP	SD	C	L	KD	M	Övr
Berg	2	13		4	5			7	
Bräcke	1	11		3	12	1		3	
Härjedalen	2	10		2	7	1	1	4	3 ¹⁾ och 1 ²⁾
Krokom	3	13	1	4	12		1	6	1 ³⁾
Ragunda	1	9		3	8		1		3 ⁴⁾
Strömsund	2	16		4	5	7		4	2 ⁵⁾
Åre	1	8	3	2	11		1	4	7 ⁶⁾
Östersund	5	18	3	5	14	3	3	10	

¹⁾ Landsbygdspartiet Oberoende ²⁾ Folkets Röst-Vox Humana ³⁾ Jämtlands Väl Krokom

⁴⁾ Allt för Ragunda ⁵⁾ Rättvis Demokrati ⁶⁾ Västjämtlands Väl

Regionen 5 18 2 5 11 2 4 8

**Jämtar och Härjedalingar i Uppsala med omnejd
hälsas välkomna till**

Förjulskaffe

Pensionärernas Hus

Storgatan 11 lördagen den 24 november 2018 kl 14.00

*Från Stavre till Vita Havet. Mats Rolén om grosshandlaren
Erik Olof Sundin*

Glögg och kaffe med tillbehör till en kostnad av 100 kr

Betala gärna in kostnaden i förväg på vårt plusgiro 39 30 09-6

**Anmälan senast 17 november till Stefan Halvarsson, stefan.halvarsson1@comhem.se
eller tel. 018-46 80 65 eller mobil 070 94 78 701**